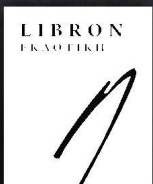

2ος

λογοτεχνικός
διαγωνισμός

Μίμης
Σουρζώτης

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ

2^{ος}

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
«ΜΙΜΗΣ ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ»

LIBRON
ΕΚΔΟΤΙΚΗ

πρώτη έκδοση, Ιούνιος 2016

© Copyright 2016, LIBRON ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.

Αθήνα, 2016

ISBN 978-618-82421-3-5

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως ο νόμος έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η καθ' οιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό, οπτικοακουστικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, μετάδοση, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Σειρά: Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία

Συλλογικό Έργο

Φιλολογική Επιμέλεια: Κωτόπουλος Η. Τριαντάφυλλος, Βακάλη Π. Άννα, Εύη

Σκουλικάρη, Αναστασία Νταλαγιάννη, Σταματούλα Χρυσού, Γιώργος Σπυράκης

Διόρθωση: Γιώργος Σπυράκης

Σελιδοποίηση & Σχεδιασμός Εξωφύλλου: Μιχάλης Ζούπας | www.zoupas.gr

Ακολουθήθηκαν οι υφολογικές, συντακτικές και ορθογραφικές προτιμήσεις εκάστου συγγραφέα.

LIBRON Εκδοτική Ι.Κ.Ε.

Λουκιανού 25 & Χάρπτος, 106-75 Αθήνα, Τ. 210-3314105

eMail: info@libron.gr • website: www.libron.gr

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.	13	ΠΟΙΗΜΑΤΑ.	131
«A true story of a hole»	15	Μαρμελάδα ροδάκινο	133
Πουθενά.	19	Ιδιόκτητη.	134
Γιατί;	23	Ακούς τα όνειρά μου;	136
Ντιζάιν.	27	έγκλειστη.	138
Αυτή που φέρνει το φως	33	Εν είδει φθινοπώρου.	140
Με μια ανάσα.	39	Crux desperationis	142
Photogrey	43	Τα χέρια μου.	143
Το θεριό μέσα μου	47	Μέλλον.	145
Δ80 – Πτέρυγα δυτική	51	Εικόνες.	146
Τρεις συγγραφείς αναζητούν έμπνευση.	55	Δωμάτια Πόνου	147
Μαγνητικός τομογράφος	59	Πίσω από τη λίστα για το σούπερ- μάρκετ [ή Κοιτάζοντας έξω από το παράθυρο του λεωφορείου]	148
Εκ στόματος νηπίων	63	Χωρίς Ιθάκη	149
Γίνεται έτσι καλύτερος ο κόσμος;	67	Το ταξίδι της θάνατης ψυχής	150
Τα βαφτίσια.	71	Δισάκι μ' αστερίες	152
Η κοινωνική λειτουργός.	75	Αίνιγμα	154
Όχι άλλο καμουφλάζ	79	Άτιτλο.	155
Χριστός ανέστη	83	Βαλίτσα μικρού μεγέθους.	156
Να μιλάς στους ήχους	87	Για τους ερασιτές	157
Είδωλα	91	Δεκατέσσερις	160
Αχιλλέας.	95	Περπατώ	162
Γάτα εφτάψυχη είμαι εγώ;	99	Στη θολή σου την εικόνα	163
Το χαμόγελο της Τζοκόντα.	103	Άτιτλο.	164
Ανταλλαγή.	107	Άτιτλο.	165
Φύλακας Άγγελος.	111		
Ρόζα	115		
Ρίζες μετέωρες	119		
Ντάνχιλ, μωρό μου	123		
Πολύχρωμα βότσαλα.	127		

Αντί προλογικών και εισαγωγικών

Ο 2^{ος} Λογοτεχνικός Διαγωνισμός «Μίμης Σουλιώτης» έρχεται από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, τον «χώρο» που στεγάζει και θρέφει τα οράματα μιας ολόκληρης γενιάς λογοτεχνών. Αυτής της νέας γενιάς, πέρα από ηλικιακούς προσδιορισμούς και γενεαλογικές ταυτότητες, που απηχεί το αίτημα της αναγέννησης της συγγραφικής τέχνης και της κριτικής στάσης απέναντι στις παρηκμασμένες και ακατανόητες μεταμοντέρνες λογοτεχνίζουσες φυσιογνωμίες του καιρού μας.

Η πρωτοβουλία να αναλάβουν κριτές του συγκεκριμένου διαγωνισμού φοιτητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» δεν συνιστά μία καινοτόμα ακροβασία, αλλά μία συνειδητή επιλογή των διδασκόντων και του Επιστημονικά Υπεύθυνου του Προγράμματος να εμπιστευτούν ασκημένους λογοτέχνες και εκπαιδευτικούς. Δημιουργούς που επιχειρούν και στην προσωπική τους καλλιτεχνική πορεία να συγκεράσουν την ανανέωση του παραδοσιακού λόγου με τις δικές τους, ετερόκλητες συχνά, ρευστές και πρωτοπόρες καταθέσεις, αλλά που την ίδια στιγμή έχουν επίγνωση ότι οι μελλοντικές γενιές θα ακολουθήσουν το δικό τους παράδειγμα. Λογοτέχνες που με την ίδια αγωνία που ασχολούνται με τα παραγόμενά τους μελέτησαν κάθε κείμενο του διαγωνισμού και που με σεβασμό και επιμέλεια ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών γι' αυτή τη σπουδή της κρίσης λογοτεχνικών κειμένων. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών

Σπουδών Δημιουργική Γραφή προκήρυξε τον πρώτο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό πριν δύο χρόνια (2014) και την περασμένη χρονιά (2015) τον πρώτο Μαθητικό Λογοτεχνικό Διαγωνισμό και επανέρχεται τώρα πια με τον δεύτερο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό (2016), θεσμοθετώντας έτσι μια προσπάθεια να επικοινωνήσουν οι λογοτεχνικές τάσεις, να μελετώνται οι προσωπικές εκφράσεις και να βρουν οι συγγραφικές προσπάθειες μια δυνατότητα εξωτέρικευσης και δημοσιοποίησης μέσα από ένα πανεπιστημιακό όργανο και ταυτόχρονα μέσα από ένα χώρο που υπηρετεί τη λογοτεχνική παραγωγή συνειδητά τόσα χρόνια.

Η συλλογή αυτή, πρωτότυπη στον τρόπο σύλληψης και υλοποίησής της, εμπερικλείει κείμενα ομοτέχνων των φοιτητών μας και σε καμία περίπτωση η όποια τελική αξιολογική τους κατάταξη δεν αναιρεί τη σημασία της πρωτογενούς πνευματικής παραγωγής. Οι φοιτητές μας, κατά την κρίση τους, με υποκειμενικά κριτήρια, αλλά βάσιμα και ελεγχόμενα στόχευσαν στο να κοινωνήσουν την εσώτερη ουσία της συγγραφικής κατάθεσης με το αναγνωστικό κοινό. Μια προσφορά που αποτελεί τομή, εάν όχι ρήξη, στον οικείο τομέα της σύγχρονης πολιτιστικής βιομηχανίας, με τον τρόπο που κυρίως πραγματώθηκε. Στο εγχείρημα παρατηρήθηκαν και καταγράφηκαν διαφορετικές θεωρήσεις και φαινομενικές σχετικότητες, που όμως δεν σημασιοδοτούν αμοιβαίες αναιρέσεις. Από τη διαλεκτική και την αντιπαράθεση ιδεών και επιστημάνσεων ανέβλυσαν συνθέσεις και διεργασίες που ανέδειξαν την αξία της ετερότητας, τη μοναδικότητα της κάθε συγγραφικής κοσμοθεώρησης και τελικά τον επαναστατικό χαρακτήρα της Δημιουργικής Γραφής. Η κουλτούρα που δημιουργεί η Δημιουργική Γραφή είναι κάτι παραπάνω από μία απλή ιδεολογία, είναι μία διαδικασία εξανθρωπισμού που υπερβαίνει το βασίλειο της αναγκαιότητας και του προσδιορισμένου, είναι τελικά ο κειμενικός χώρος, ο ζωτικός χώρος όπου ο δημιουργός μετουσιώνει σε προσωπικό σύμπαν την πραγματικότητα και τη μυθοπλασία.

Καμαρώνουμε τόσο τα κείμενα που σας παραθέτουμε όσο και τους φοιτητές μας που τα επέλεξαν. Η πρόκληση αυτού του Διαγωνισμού απευθυνόταν τόσο προς το συγγραφικό κοινό που συνέγραψε και απέστειλε τα κείμενα, όσο και προς τους φοιτητές μας που τα μελέτησαν.

Οι ευχαριστίες απευθύνονται και στις δυο αυτές πλευρές, σε όσους εμπιστεύτηκαν την κρίση μας για τις δημιουργίες τους και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που εργάστηκαν γι' αυτόν τον σκοπό. Ξεχωριστά ευχαριστούμε για τη συνεργασία όσους από την ομάδα αυτή οργάνωσαν γραμματειακά και επικοινωνιακά όλο το εγχείρημα και τη LIBRON Εκδοτική για τη συνδιοργάνωσή του. Η αφορμή πλέον δόθηκε, το κάλεσμά μας πια γίνεται θεσμός, και οι δημιουργικές τάσεις και εκφράσεις είναι το σαφές αποτέλεσμά του.

Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος
ποιητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος του Π.Μ.Σ. «Δημιουργική Γραφή»
του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας,

Αννα Π. Βακάλη
φιλόλογος, δρ Δημιουργικής Γραφής,
διδάσκουσα στο Π.Μ.Σ. «Δημιουργική Γραφή»

Ευχαριστίες

Για την κριτική επιτροπή:

Κωτόπουλος Η. Τριαντάφυλλος, ποιητής, Επιστημονικά Υπεύθυνος του Π.Μ.Σ. «Δημιουργική Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας,

Παναγιωτίδης Γιώργος, συγγραφέας, υποψ. διδάκτορας Δημιουργικής Γραφής,

Βίτσα Ιφιγένεια, Γεωργιάδης Γεώργιος, Γεωργούλας Γεώργιος, Γιολδάσης Δημήτρης, Γρομπανοπούλου Ελένη, Δεμερούτη Ασημίνα, Ζαγοριανού Ανθή, Ζαφειράκης Σταύρος, Θεοχαρίδου Αντωνία, Καρατζά Γεωργία, Καρβουντζή Κοντακιώτου Ειρήνη, Κάρκου Αρετή, Κουζόγλου Μαρία, Κωνσταντή Αλεξάνδρα, Λαναρά Σοφία, Λόλος Κωνσταντίνος, Μακράκη Ναυσικά, Μπουρμάς Αντώνης, Μυροφορίδης Αλέξανδρος, Νάστος Βαγγέλης, Ξανθοπούλου Σοφία, Παπαδημητρίου Αικατερίνη, Παπακωνσταντίνου Δέσποινα, Πασιά Καλλιόπη, Πιπλικάτση Αλεξάνδρα, Πολυχρονιάδου Σοφία, Σαμαράς Αντώνης, Σβύνου Αικατερίνη, Σπυράκης Γεώργιος, Σταμκόπουλος Παρασκευάς, Σωτηρακόγλου Αλεξάνδρα, Τρέβλα Σταυρούλα, Τσιρέκα Στιλιανή, Φουτζιτζή Μαρία, Φωτόπουλος Βασίλειος, Χαιρέτης Σπύρος, Χόμπσον-Παλούκα Αμαλία, Χονδρογιάννη Μαρία, Χρήστου Αλεξάνδρα, Χρυσού Σταματούλα, Ψυχογιού Παναγιώτα.

Για τη φιλολογική επιμέλεια:

Βακάλη Π. Αννα, Κωτοπούλου Η. Τριαντάφυλλος, Νταλταγιάννη Αναστασία, Σκουληκάρη Εύη, Σπυράκης Γιώργος, Χρυσού Σταματούλα.

Για τη γραμματειακή υποστήριξη:

Αλατά Ανθή, Βακάλη Π. Αννα, Κουζόγλου Μαρία, Κωνσταντή Αλεξάνδρα, Μακράκη Ναυσικά, Μαργαρίτη Σοφία, Μυροφορίδης Αλέκος, Σαμαράς Αντώνης και Σβύνου Κατερίνα.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

«A true story of a hole»

Κατερίνα Ανδριανάκν

ΔΥΟ ΜΗΝΕΣ ΗΤΑΝ ΑΡΚΕΤΟΙ, για να μάθει να ζει κάθε μέρα με τον εφιάλτη της τρύπας που είχε στο σώμα της. Ψηλά στο δεξί ημισφαίριο, τομή μήκους περίπου πέντε με επτά εκατοστά και βάθους τριών. Γδύθηκε. Η πρώτη επαφή ήταν ανατριχιαστική. Της προκάλεσε μεγάλη αηδία.

Η αηδία ξεκίνησε, όταν έβγαλε το επίθεμα και τις γάζες και έπειτα έβαλε το δάχτυλό της εκεί μέσα. Ένα κολλώδες περιβάλλον από αίμα και υγρά γήινων αποχρώσεων. Τα δίπλωσε και τα πέταξε στον κάδο με τα υπόλοιπα χαρτιά τουαλέτας. Μετά άφησε το νερό να τρέξει, μέχρι να γίνει χλιαρό και μπήκε στο ντους.

Εντάξει. Όλα είναι εντάξει, θα τα καταφέρω, επαναλάμβανε ψιθυριστά, για να μην την ακούσει κανένας άλλος. Δεν ήθελε να ανακαλύψουν τον φόβο της, ο οποίος ήταν ικανός να την κάνει να παραλύσει τελείως. Μονάχα εκείνη έπρεπε να το ξέρει.

Η εσωτερική μάζα της βλέννας, καθώς κυλούσε στα πλακάκια του μπάνιου, αγκάλιασε τα πέλματά της. Γύρισε το βλέμμα της αλλού, για να μην την αντικρίσει και μπήξει τις φωνές. Αρκετή ώρα χρειάστηκε να περάσει, για να διαπιστώσει ότι η ροή του νερού θα την απομάκρυνε πολύ γρήγορα με κατεύθυνση προς τη μεταλλική τρύπα της αποχέτευσης.

Όταν κοίταξε την οπή από απόσταση στον καθρέφτη του μπάνιου, είχε την παράξενη αίσθηση ότι το σώμα της δεν ήταν το

δικό της σώμα και ότι είχε υποστεί ένα είδος βανδαλισμού, όπως συμβαίνει με τα αγάλματα που βρίσκονται σε κοινή θέα. Η δική της όμως ήταν καλά προφυλαγμένη, μπορούσε να την καλύψει με το ειδικό επίθεμα και τα ρούχα της· κανείς δεν θα καταλάβαινε ότι την κουβαλούσε πάνω της. Εκτός από έναν άνθρωπο. Αυτόν που την είχε δημιουργήσει με το ηλεκτρικό πριόνι που κρατούσε στα χέρια του.

«Πόσο καιρό θα πάρει για να επουλωθεί;»

«Όχι πολύ. Θα την πλένεις με χλιαρό νερό και σαπούνι χωρίς καθόλου τρίψιμο. Και να αλλάξεις τις γάζες τακτικά».

Αυτή δεν έμοιαζε με τις άλλες που είχε πάνω της, που της προκαλούσαν μόνο ευχαρίστηση και ηδονή. Ήταν ένας κενός, βρόμικος χώρος με μια ανυπόφορη μυρωδιά παρόμοια με εκείνη της σαπίλας, που μόνο δύσκολη της έκανε τη ζωή έχοντας την ικανότητα να της μεγαλώνει όλο και περισσότερο τη θλίψη της μοναξιάς της. Έπρεπε να δείξει ιδιαίτερο ζήλο, για να την εξαφανίσει τελείως, για να μην της θυμίζει τις ανοιχτές πληγές που είχε, όταν έχασε τα δύο έμβρυά της. Στο πρώτο δεν είχε αμνιακό υγρό και στο δεύτερο είχαν σταματήσει οι παλμοί του. Είχαν θαφτεί μέσα σε μια σκοτεινή τρύπα, στο απύθμενο πηγάδι του πόνου. Ο θάνατος των γονιών της ήταν ένα φυσιολογικό γεγονός, στο οποίο μπορούσε να δώσει μια κάποια λογική εξήγηση. Για τους άλλους όχι. Τώρα το μόνο που ζητούσε ήταν μια ευκαιρία για να μη σκέφτεται τίποτα.

Σιγά σιγά άρχισε να εξοικειώνεται μαζί της και να μην τη φοβάται. Την καθάριζε πολύ προσεκτικά, έτριβε στο σφουγγάρι σαπούνι και το πίεζε αφήνοντας το τρεχούμενο νερό να πέφτει πάνω της με δύναμη. Χωρίς την παραμικρή περιττή κίνηση το χέρι τοποθετούσε πια σχεδόν στα τυφλά στο σωστό σημείο της πληγής τις λεπτές λευκές γάζες ή τις έβγαζε με τον ίδιο θεαματικό τρόπο. Έπρεπε να της φέρεται, σαν να ήταν το ξεχωριστό της παιδί, ένα «παιδί του Θεού». Καθώς περνούσαν οι βδομάδες άρχισε να νιώθει μεγάλη ευγνωμοσύνη που την είχε. Μπορεί να μην

ήταν τόσο διάσημη ή να μην έμοιαζε με τη θηριώδη μαύρη τρύπα μάζας δεκαεπτά δισεκατομμυρίων Ήλιων, που πρόσφατα είχαν ανακαλύψει αστρονόμοι στις ΗΠΑ και που καταβρόχθιζε τεράστιες ποσότητες αέριας ύλης εκπέμποντας ισχυρές ποσότητες ενέργειας, αλλά ήταν το κέντρο του δικού της κόσμου, ο μοναδικός ενεργός γαλαξιακός της πυρήνας. Μπορούσε να μεταμορφώνεται, να αλλάζει σχήμα, υφή και οι ιστοί να παίρνουν ένα υπέροχο ροζ χρώμα.

Άρχισε να βλέπει όνειρα με εκείνη. Θύμιζαν πολύ τις ζωγραφικές εικόνες των Ρώσων καλλιτεχνών που είχαν φανταστεί τη ζωή στο Διάστημα στο μεγάλο κομμουνιστικό πείραμα, μια ουτοπική κοινωνία σε άλλους πλανήτες. Περπατούσε στο ανώμαλο έδαφος της τρύπας φορώντας την ειδική στολή της με το σκάφανδρο, διέσχισε απέραντες λεωφόρους του διαστήματος, για να φτάσει στους υπόγειους σταθμούς που υπήρχαν ανάμεσα στις αυλακώσεις του δέρματος, δημιουργούσε ολόκληρες πολιτείες με περίτεχνα κτίσματα, μεγάλες πλατείες, λούνα παρκ, νυχτερινά μαγαζιά που μάγευαν τον κόσμο με τα εκτυφλωτικά φώτα τους. Παντού ξεχύνονταν μουσικές με εύθυμες μελωδίες, οι άνθρωποι να χορεύουν και να τραγουδούν. Ήταν το ιδανικό μέρος. Όπως το ήθελε. Ξεχείλιζε από ζωή.

«Τώρα πια δεν θα με έχεις ανάγκη. Αυτή η τρύπα έκλεισε. Θεραπεύτηκε».

«Όχι. Δεν το πιστεύω. Θέλεις να πεις ότι πια δεν υπάρχει; Και πώς το ξέρεις εσύ;»

«Είμαι ειδικός».

Σταμάτησε να τρώει. Ούτε έπινε τίποτα. Κοιμόταν με το χέρι της απλωμένο πάντα εκεί. Άγγιζε την ουλή, όσο κι αν ήξερε πως αυτό δεν σήμαινε τίποτα. Έγινε η σκιά του εαυτού της. Στο πίσω μέρος του εγκεφάλου της έπαψαν να υπάρχουν ήχοι. Οι εικόνες γύρω της έμειναν σιωπηλές. Την έκτη μέρα απλώς εξαφανίστηκε. Όταν γύρισε απ' τη δουλειά του, ο άντρας της δεν τη βρήκε. Κάθισε σχεδόν ακίνητος να κοιτάει για ώρες την τρύπα που

είχε ανοίξει πάνω στο χαλί, όταν έπεσε η καύτρα από το τσιγάρο του. Έπειτα βυθίστηκε κι εκείνος στον πόνο του. Μια ανεπαίσθητη ρωγμή άρχισε να σχηματίζεται μέσα του. Μετά θα γινόταν μια «τρύπα». Μόνο που αυτή θα μεγάλωνε. Κάθε μέρα. Μέχρι να τον καταπιεί τελείως.

Πουθενά

Γιώργος Αντωνόπουλος

ΟΙ ΠΑΠΠΟΥΔΕΣ ΜΟΥ είχαν έρθει πρόσφυγες το '22. Από ένα χωριό στα παράλια. Τα πράγματα ήταν δύσκολα τότε. Πείνα και φτώχεια η Ελλάδα. Βασανισμένοι άνθρωποι. Με τρία κουτσούβελα. Όλα αγόρια. Τα δύο σκοτώθηκαν στον εμφύλιο, πάνω στο Βίτσι. Μόνο ο πατέρας μου έζησε. Τυχερός. Τον φάγανε όμως οι φυλακές. Άστα να πάνε, αγόρι μου.

Πώς το είχες πει πριν; «Στον τόπο αυτόν η ντροπή πάντα είχε πλάτες». Τη γιαγιά μου, όταν ήρθε, πουτάνα την ανέβαζαν, παστρικά την κατέβαζαν. Επειδή ήταν κάτι καινούριο γι' αυτούς. Και το καινούριο το φοβάται ο άνθρωπος. Το ρεμπέτικο το τραγούδι το κυνήγησαν. Το πατήσανε κάτω. Τα χαμόσιπτα τα γκρέμιζαν. Ήρθαν εδώ σαν ξένοι. Και σαν ξένοι πεθάνανε.

Οι παππούδες μου πήγαν πρώτα στην Πτολεμαΐδα. Και μετά φύγανε και κάτσανε στην Τούμπα. Τι να σου λέω... Παραγκούπολη. Λάσπη και κακό. Φτώχεια. Κάνανε κάθε παλιοδουλειά, για να μπορέσουν ν' αναθρέψουν τα παιδιά τους. Ο παππούς στο λιμάνι πουλούσε λεμονάδα, πουλούσε πάγο, δούλευε αχθοφόρος. Αργότερα έπιασε δουλειά σε βιοτεχνία. Η γιαγιά καθάριζε σκάλες.

Μα δεν ήταν μόνο η φτώχεια, αγόρι μου. Ήταν κι ο φόβος. Ο φόβος του χωροφύλακα. Ο φόβος του ρουφιάνου της κάθε γειτονιάς. Πού πας, με ποιον κάνεις παρέα, τι ακούς, τι διαβάζεις, γιατί αυτό, γιατί το άλλο. Ένα χέρι από πάνω σου, έτοιμο να σου

δώσει σφαλιάρα κάθε μέρα.

Ο πατέρας μου κι η μάνα μου παντρεύτηκαν πριν τον πόλεμο. Τότε κάνανε κι εμένα. Μοναχοπαίδι. Ο πατέρας μου έφυγε το '40 στο μέτωπο. Τον ξαναείδα, όταν ήμουν δέκα χρονών. Και μετά φυλακές. Μακρονήσι, κυνηγητό. Πεθάνανε στην ψάθα οι δικοί μου.

Μόνος μου μεγάλωσα, αγόρι μου. Γι' αυτό μεγάλωσα και γρήγορα. Ζορίστηκα με κάθε παλιοδουλειά στη Θεσσαλονίκη. Ξέρανε πως είμαι γιος κομμουνιστή και με ζορίζανε. Θέλανε να κάνω δηλώσεις, πως δεν είμαι κομμουνιστής κι εγώ, πως δεν θέλω να πουλήσω τη χώρα μου στη Βουλγαρία. Θέλανε να καρφώνω τον κόσμο και να δίνω αναφορά.

Έτσι ήρθα εδώ, να δουλέψω στα χωράφια. Μ' έφερε ένας καλός άνθρωπος, γνωστός απ' την Τούμπα. Είναι δύσκολη δουλειά η γη, αλλά δεν έχεις τον βούρδουλα από πάνω σου εδώ. Έχει κρύο, αλλά το συνηθισα. Όλα τα συνηθίζει ο άνθρωπος, αγόρι μου.

Εδώ γνώρισα τη γυναίκα μου. Είναι ντόπια. Καλός άνθρωπος. Παντρευτήκαμε, κάναμε παιδιά. Τρεις γιους κι εγώ, σαν τους παππούδες μου. Μεγαλώσανε, σπουδάσανε και μου φύγανε. Ο ένας στην Αθήνα, ο άλλος στη Γερμανία, στο Ντίσελντορφ, κι ο μικρός επάνω, στην Αγγλία. Τι να κάνεις... Μήπως εδώ υπάρχει μέλλον;

Ξέρω από ταλαιπωρίες. Γι' αυτό τα πήρα και στο σπίτι μου, αγόρι μου. Τι να 'κανα; Παιδιά να γεμίζει το σπίτι δεν έχω. Πήρα αυτά. Δόξα τω Θεώ, ένα πιάτο φαί έχω να τους δώσω. Παίρνω αγροτική σύνταξη κι εγώ και η γυναίκα μου. Κι ας στερηθούμε. Αυτά τα φουκαριάρικα περάσαν όλα απ' την Τουρκία μόνα τους. Οι πατεράδες κι οι μανάδες τους μείνανε πίσω. Δεν είχαν τα λεφτά για να 'ρθουν όλοι μαζί.

Τι να κάνω, αγόρι μου; Έξω να τ' αφήσω; Μικρά παιδιά είναι, τέσσερα, πέντε μέχρι δέκα χρονών. Μοναχά τους. Πώς θα ζήσουν; Χειμωνιάζει. Κι ο χειμώνας είναι άγριος εδώ. Ποιος θα τα φροντίσει; Να φύγουν από δω, δεν μπορούν. Τι θα κάνουν;

Κακό πράγμα η λησμονιά, αγόρι μου. Κι εμείς οι Έλληνες λησμονούμε. Λησμονούμε τα χρόνια που περάσανε. Τη φτώχεια, την προσφυγιά, την ξενιτιά, τον πόλεμο, το αίμα, τον φόβο. Όλα τα ξεχάσαμε. Ξεχάσαμε να είμαστε άνθρωποι, αγόρι μου...

Πάω να τα μαζέψω τώρα. Θα τα ταΐσω και θα τα βάλω για ύπνο. Να πλαγιάσω κι εγώ να ξεκουραστώ. Να ξανάρθετε. Σας βλέπω και σας χαίρομαι. Βοηθάτε πολύ εδώ. Άντε, καλή συνέχεια και να προσέχετε, αγόρι μου. Καλό δρόμο...

Γιατί;

Βερόνικα Αποστόλου

ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΚΑΙ ΕΓΩ ΠΟΣΕΣ ΩΡΕΣ έχουνε περάσει από την ώρα που έφυγα από το σπίτι. Δεν ξέρω πού έχω φτάσει περπατώντας και δεν με νοιάζει. Είμαι τόσο απορροφημένος στις σκέψεις μου που σχεδόν πέφτω πάνω στην άγνωστη που στέκεται μπροστά μου. Την κοιτάω ξαφνιασμένος. Μοιάζει να ξεφύτρωσε ξαφνικά από το πουθενά. Είναι γύρω στα δεκατέσσερα, στην ηλικία της κόρης μου, της Βαλέριας. Έχει κι αυτή μακριά μαύρα μαλλιά και τεράστια θλιμμένα καστανά μάτια. Είναι ρακένδυτη και με όψη ταλαιπωρημένη. Κοιτάζω γύρω μου και συνειδητοποιώ ότι δεν έχω ιδέα που βρίσκομαι. Γύρω μου δεν υπάρχει ψυχή. Με καρφώνει με το φοβισμένο της βλέμμα, σε σημείο που να γίνεται ενοχλητικό.

«Δεν είναι λίγο αργά για σένα που είσαι τέτοια ώρα έξω;»

Δεν μου απαντάει, απλώς συνεχίζει να με καρφώνει. Αρχίζω να αισθάνομαι άσχημα.

«Οι δικοί σου; Πού είναι;»

Γυρνάει το κεφάλι της και μου δείχνει ένα αόριστο σημείο στον ορίζοντα πίσω της.

«Θα ανησυχούν για σένα. Μήπως θα έπρεπε--»

«Χάθηκα», μου λέει σκύβοντας το κεφάλι της και δεν μ' αφήνει να τελειώσω την φράση μου.

Βάζει τα κλάματα, τα μάγουλά της παγωμένα, η φωνή της

τσακισμένη, παρακλητική.

«Βοήθησε με...»

«Πώς;»

«Γίνε τα μάτια μου και η καρδιά μου».

«Τι εννοείς;»

Μου απλώνει το χέρι της. Της δίνω απρόθυμα το δικό μου και για πρώτη φορά αχνοφαίνεται ένα χαμόγελο στα χείλη της. Αφήνομαι να με οδηγήσει και την ακολουθώ σαν υπνωτισμένος. Τα μέρη που πηγαίνουμε μου είναι παντελώς άγνωστα, σχεδόν ουτοπικά. Είναι ένα σημείο της πόλης που δεν γνωρίζω, μα και ούτε ήξερα ότι υπάρχει. Στενά σοκάκια με τρισάθλια χαμηλά και βρομερά σπίτια. Μια τρομερή δυσωδία αναδίδεται από παντού, άνθρωποι ξεφυτρώνουν από τις γωνίες ψάχνοντας για φαγητό στα σκουπίδια.

«Πού πηγαίνουμε;» ρωτάω. «Τι μέρος είναι αυτό;»

«Ο αληθινός κόσμος που επιμένεις να αγνοείς».

Προχωρώ προσεκτικά κοιτάζοντας γύρω μου με αηδία. Οι άνθρωποι εκεί με αγνοούν, η ανάγκη τους για φαγητό ξεπερνά την περιέργεια τους.

«Γιατί;» θέλω να ρωτήσω μα η ερώτηση μένει ξεκρέμαστη στα χείλη μου.

Μια νεαρή γυναίκα με λερωμένο πρόσωπο, με πιάνει από τα χέρια και μου μιλάει κλαίγοντας σπαρακτικά, σε μια γλώσσα την οποία δεν καταλαβαίνω.

«Ρωτάει αν έχεις δει τον γιο της», μου εξηγεί η σύντροφός μου. «Χάθηκε από την μέρα που έφτασαν εδώ, ο δουλέμπορος που τους μετέφερε της είπε ότι έγινε μπερδεμα και είναι σε άλλο караβάνι προσφύγων. Δεν τον πιστεύει, φοβάται για τη ζωή του. Ο μικρός της ο Elmas, είναι μόλις έξι χρονών, μωρό ακόμα. Ο άντρας σκοτώθηκε στην πατρίδα της. Έφυγαν μόνοι τους και τώρα έμεινε μονάχη της...»

Η γυναίκα τον κοίταζε με δάκρυα στα μάτια.

«Γιατί; Γιατί;»

Άνοιξα το βήμα μου και βρεθήκαμε σε ένα ανοιχτό μέρος, σαν πλατεία. Στο παγκάκι απέναντι μου, ένας άντρας μεσήλικας, τυλιγμένος με ένα τρισάθλιο πανωφόρι και ένα μπουκάλι στο χέρι, προσπαθεί να ζεσταθεί.

«Κάποτε ήμουν και εγώ οικογενειάρχης άνθρωπος, με τη δουλειά μου. Ήρθε η κρίση και με απέλυσαν. Το παλέψαμε όσο μπορούσαμε. Έψαξα να βρω κάτι άλλο μα ποιος να με πάρει εμένα; Πούλησα ό,τι μπορούσα να πουλήσω, ήρθανε μέρες δύσκολες. Η γυναίκα μου κουράστηκε απ' τα νεύρα μου και την κακοτοπιά μου, πήρε τα παιδιά και έφυγε. Προσπάθησα να αυτοκτονήσω, μα τελικά δεν βρήκα τη δύναμη. Και τώρα, κατάντησα να ζω εδώ, να εξαρτώμαι από την καλοσύνη του Θεού. Κάποτε ήμουν και εγώ άνθρωπος».

Με κοίταξε στα μάτια.

«Γιατί;» με ρώτησε, «γιατί;»

Άρχισα να τρέμω μα δεν ήταν απ' το κρύο. Έβγαλα το παλτό μου και του το έδωσα.

«Πάμε να φύγουμε σε παρακαλώ», της είπα και σχεδόν έκλαιγα.

«Υπομονή», είπε, «σχεδόν φτάνουμε».

Το τεράστιο λευκό κτίριο μπροστά μου φαντάζει σαν στοιχειωμένο μέσα στην νύχτα. Ο παγωμένος αέρας ουρλιάζει σπαρακτικά ανάμεσα στα λιγοστά δέντρα.

«Τι θέλουμε στο νοσοκομείο;» ρωτάω και ξαφνικά με διακατέχει ένας αόριστος τρόμος.

Δεν μου μιλάει, παρά μόνο συνεχίζει να με οδηγεί σε στενάχωρους διαδρόμους. Βογγητά και κλάματα ακούγονται πίσω από κλειστές πόρτες, ξαφνικά δεν με κρατούν τα πόδια μου. Στεκόμαστε μπροστά σ' ένα φορείο. Ένα σώμα είναι σκεπασμένο με λευκό σεντόνι. Αισθάνομαι μια αφόρητη δυσφορία, θέλω να φύγω. Μου λείπει το σπίτι, η οικογένεια μου.

Με πλησιάζουν δύο νεαροί γιατροί και τους ακούω που συζητούν.

«Είναι το κορίτσι που βρέθηκε σήμερα;»

Ο άλλος κουνάει καταφατικά το κεφάλι του.

«Εμπόριο οργάνων...»

Συμπληρώνουν κάτι στην καρτέλα του και φεύγουν. Ζυγώνω χωρίς να το θέλω πραγματικά και σηκώνω το σεντόνι. Μπροστά μου ξαπλωμένη, η μικρή άγνωστη μου σύντροφος. Έχει στο αριστερό μέρος του στήθους μια μεγάλη τομή και απ' το πρόσωπό της λείπουν τα μάτια.

«Γιατί;» με ρωτά.

Μια κραυγή φρίκης και πετάγομαι έντρομος. Περνούν μερικά λεπτά μέχρι να συνειδητοποιήσω ότι βρίσκομαι στο κρεβάτι και η γυναίκα μου προσπαθεί να με συνεφέρει. Κοιτάζω γύρω μου.

«Ηρέμησε», μου λέει, «ένας εφιάλτης ήτανε απλώς».

Τρέχω στο δωμάτιο της Βαλέριας. Είναι εκεί και κοιμάται ήρεμα στο κρεβάτι της, με μια γαλήνια έκφραση. Χαμογελάει. Μάλλον ονειρεύεται. Την αγκαλιάζω τρυφερά προσπαθώντας να μην την ξυπνήσω.

«Σ' αγαπάω», της λέω.

Πηγαίνω στο παράθυρο και κοιτάζω στον δρόμο. Η μικρή άγνωστη φίλη μου γνέφει και μου χαμογελά. Τώρα ξέρω γιατί...